

Granskning av bokslut och årsredovisning 2022

Fagersta kommun

17 april 2023

© 2023 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Document Classification: KPMG Public

1

Snabb överblick

Årsredovisningen är upprättad enligt lagens krav och god redovisningssed

Vi har identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet, så som att kommunen inte följer RKR R5 Leasing och att informationen kring drift- och investeringsredovisningen i årsredovisningen inte uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen.

Finansiella mål

Vår sammanfattande bedömning är att vi inte kan bedöma måluppfyllelsen för tre mål då dessa saknar målvärden, två mål uppnås delvis, två uppnås inte och ett mål uppfylls.

Resultat

Kommunens resultat uppgår till -38,9 mnkr.

Balanskravsresultat

Vi bedömer att kommunen har uppnått balanskravet för helåret.

Verksamhetsmål

Vi bedömer att vi inte kan göra någon bedömning huruvida verksamhetsmålen är förenliga med resultatet eller inte.

Innehåll

Sammanfattning

Inledning

Resultat av granskning

Övriga iakttagelser

01

Sammanfattning

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Fagersta kommun har KPMG granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2022. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2022. Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Årsredovisningen

Vi har granskat årsredovisningen och vi har inte funnit några väsentliga felaktigheter i denna. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed för området förutom:

- att kommunstyrelsen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer gällande förvaltningsberättelsen men kommunstyrelsen behöver säkerställa att det som saknas finns med nästa år.
- att kommunen inte tillämpar regelverket för resultatutjämningsreserv (RUR) utan har en egen modell med öronmärkta medel. Vår bedömning är att kommunstyrelsen inte följer gällande lagar och de rekommendationer som gäller nu.
- att kommunen inte följer RKR R5 leasing och vår bedömning är att vi inte kan uttala oss hur stor påverkan detta har på årets resultat eller balansomslutning.
- att informationen kring drift- eller investeringsredovisningen i årsredovisningen inte uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen.

Resultat

Årets resultat uppgår till -38,9 mnkr, vilket är 34,7 mnkr sämre än budget. Det förklaras främst med att de finansiella kostnaderna är betydligt mycket högre än budgeterat, 50,3 mnkr istället för 1,5 mnkr

Kommunens prognos vid delåret i augusti uppgick resultatet för helåret till -23,0 mnkr. Skillnaden mellan prognosen och utfallet uppgår till -15,9 mnkr. Främsta förklaringen mellan prognosen och utfallet är att intäkterna prognostiserades bli betydligt högre än det faktiska utfallet.

Balanskrav

Vår bedömning är att kommunen har uppnått balanskravet för helåret.

Baserat på vår granskning har det framkommit omständigheter, som nämns ovan, som ger oss anledning att anse att årsredovisningen för kommunen inte är helt upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed. Vi bedömer att årsredovisningen inte i alla delar är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed.

Sammanfattning fortsättning

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Vi noterar att kommunstyrelsen inte gjort någon sammantagen bedömning av huruvida god ekonomisk hushållning kommer att uppnås.

Vad gäller god ekonomisk hushållning så hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.

Finansiella mål

Vår sammanfattande bedömning är att vi inte kan bedöma måluppfyllelsen för tre mål då dessa saknar målvärden, två mål uppnås delvis, två uppnås inte och ett mål uppfylls.

Verksamhetsmål

Vi kan inte göra någon bedömning huruvida verksamhetsmålen är förenliga med resultatet eller inte. Detta då vi anser att det saknas väsentlig information i måluppföljningen.

Västerås 17 april 2023

Cecilia Kvist

Auktoriserad revisor

Linnéa Grönvold

Certifierad kommunal revisor

02

Inledning

Inledning

Vi har av Fagersta kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2022. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Syfte

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för utlåtandet respektive revisionsberättelsen.

Syftet med granskningarna är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Har årsredovisningen upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed i kommuner och regioner?
- Är resultatet i årsredovisningen förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning?

Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vår bedömning avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Inledning fortsättning

Metod

Granskningarna kommer att genomföras genom:

- Verifiering av årsredovisning mot huvudbok samt underlag för denna.
- Intervjuer med berörda tjänstepersoner
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen

Avgränsning

Vår granskning omfattar årsbokslutet per 2022-12-31.

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras genom fastställd normering av SKR (Sveriges kommuner och regioner) och Skyrev (Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer). Detta innebär att granskningen inte uppfyller de krav som ställs på en auktoriserad revisor eller ett auktoriserat revisionsbolag enligt revisorslagen eller internationella standarder för revision (ISA), vilket bland annat innebär att vi inte inhämtat revisionsbevis i form av uttalande från ledningen. Det innebär att vi inte uttalar oss över årsredovisningen så som vi gjort om dessa krav varit uppfyllda.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade) i årsredovisningen. Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

I årsredovisningen har vi granskat förvaltningsberättelsen och de finansiella rapporterna samt tillhörande noter, vilket innebär att det är sidorna 5-53 som vi har granskat. Vår granskningsrapport bygger på årsredovisningen som vi fick den 29 mars 2023, har det kommit versioner efter det har vi inte tagit hänsyn till de i vår granskningsrapport. Vår granskning innebär att vi tar stickprov på de finansiella siffrorna och att informationen i förvaltningsberättelsen är förenlig med de finansiella delarna, det vill säga att vi granskar inte alla siffror på nämnda sidor.

Denna rapport sammanfattar främst i avvikelseform våra väsentligaste iakttagelser från granskningen.

Ansvarig styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning som enligt kommunallagen ska behandlas av kommunfullmäktige.

Rapporten är faktakontrollerad av ekonomiavdelningen.

03

Resultat av granskningen

Förvaltningsberättelse

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

RKR preciserar i RKR R15 vad förvaltningsberättelsen ska innehålla. Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av LKBR, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Vi har inte granskat nämndvis redovisning.

Förvaltningsberättelsen i årsredovisningen saknar bland annat:

- Hela kommunkoncernen i organisationsschemat i rubriken Den kommunal koncernen
- Upplysningar om motiv till privata utförare
- Upplysningar om beslutförande personer inom kommunkoncernen
- Upplysningar om koncernen under flera rubriker
- Slutsats för god ekonomisk hushållning och även slutsatser för resultat och ställning
- Ingen samlad bedömning lämnas i förvaltningsberättelsen av de verksamhetsmässiga målen som fullmäktige fastställt utifrån god ekonomisk hushållning.

Vi rekommenderar att kommunen arbetar vidare med att utveckla förvaltningsberättelsen för att säkerställa att all information som ska finnas med finns med och då det finns delar i förvaltningsberättelsen som bör utvecklas till kommande år.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer dock behöver kommunstyrelsen säkerställa att det som saknas finns med nästa år.

Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

I den av kommunfullmäktige fastställda flerårsstrategin för åren 2022–2024 står det att god ekonomisk hushållning uppnås genom kommunfullmäktiges fastställda finansiella och verksamhetsmässiga mål. Kommunfullmäktige har fastställt Vision 2030.

Vi noterar dock att måluppfyllelsen för de verksamhetsmässiga målen är svåra att bedöma utifrån den information som lämnas i årsredovisningen. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen arbetar vidare med sin återrapportering av kommunfullmäktige fastställda mål och att det finns en röd tråd från beslutade mål till återrapportering.

Vi noterar att kommunstyrelsen inte gjort någon sammantagen bedömning av huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Vi rekommenderar kommunstyrelsen att göra en sammantagen bedömning av huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Vad gäller god ekonomisk hushållning hänvisar RKR till förarbeten till kommunallagen där det betonas vikten av att mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning utvärderas för hela den kommunala koncernen, d v s kommunen och dess kommunala koncernföretag gemensamt. Vi bedömer att målen för god ekonomisk hushållning inte omfattar eller har utvärderats för kommunkoncernen som helhet.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att ta fram mål med betydelse för god ekonomisk hushållning för kommunkoncernen.

Finansiella mål

I de beslutade verksamhetsmålen, som fullmäktige har fastställt, finns ett finansiellt mål som innehåller ett antal konkreta åtgärder som ska genomföras. Utifrån de strategiska utvecklingsområdena i visionen har ett antal effektmål tagits fram.

Effektmål	Målvärde	Utfall
Verksamheterna ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt (gemensamt effektmål)		Inte uppfyllt
Årets resultat ska motsvara ett överskott på 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag	>=2%	Delvis uppfyllt
Skattefinansieringsgraden av investeringar ska vara 100 % över en rullande femårsperiod	100%	Inte uppfyllt
Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen ska hållas oförändrad eller öka	>=fg år	Inte uppfyllt
Avgiftens andel av kostnaderna ska inte tillåtas att minska	>=fg år	Uppfyllt
Kostnader och intäkter ska i så stor utsträckning som möjligt påföras rätt verksamhet i förhållande till vad som är ekonomiskt motiverat		Uppfyllt
Verksamheterna ska ha en budget i balans (gemensamt effektmål)		Delvis uppfyllt

Vi kan konstatera i vår granskning att effektmålet "Avgiftens andel av kostnader ska inte tillåtas minska" har en annan formulering än beslutad budget och att målet "Kostnader och intäkter i så stor utsträckning som möjligt påföras rätt verksamhet i förhållande till vad som är ekonomiskt motiverat" har fallit bort ur målbilagan som är beslutad av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens bedömning är att Fagersta kommun delvis uppnår målet om god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet, då flertalet av de tyngre vägande finansiella målen uppnås för kommunens som helhet och att Fagersta kommun har en stark finansiell profil.

Vår sammanfattande bedömning är att vi inte kan bedöma måluppfyllelsen för tre mål då dessa saknar målvärden, två mål uppnås delvis, två uppnås inte och ett mål uppfylls.

Verksamhetsmål

Kommunstyrelsen har redovisat en bedömning av måluppfyllelse i årsredovisningen gällande kommunfullmäktiges beslutade 8 strategiska utvecklingsområden:

Vision 2030	Bedömning för helåret
Fagersta – platsen där världar möts	Delvis uppfyllt
Våra barn – vår framtid	Delvis uppfyllt
Ett näringsliv i framkant	Delvis uppfyllt
Våra levande centrum	Delvis uppfyllt
Låt hela Fagersta leva	Delvis uppfyllt
Nära till allt	Delvis uppfyllt
En trygg, hållbar och jämställd kommun	Delvis uppfyllt
Vi möts i Fagersta	Delvis uppfyllt

I årsredovisningen står det att kommunstyrelsens slutsats av målanalysen är att större framsteg har gjorts för de strategiska målen "Fagersta – platsen där världar möts" samt "Våra levande centrum". Det saknas dock en sammanfattande bedömning av alla verksamhetsmål gemensamt från kommunstyrelsen huruvida kommunen uppnår verksamhetsmålen eller inte uppnår dem.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen utvecklar sitt arbete med analys av måluppfyllelsen och får en tydligare "röd tråd" från beslutad budget till återrapporteringen.

Baserat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering anser vi det vara svårt att utifrån den information som lämnas i årsredovisningen att bedöma huruvida resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen samt att kommunstyrelsen inte har gjort någon sammanfattande bedömning.

Vi kan därför inte göra någon bedömning huruvida verksamhetsmålen är förenliga med resultatet eller inte.

Balanskravsresultat

En kommun ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Från och med 2013 har kommuner och kommunalförbund möjlighet att använda sig av de nya reglerna om resultatutjämningsreserv, RUR. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och landsting som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och kommunallagen.

I kommunallagen stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Kommunstyrelsen redovisar en avstämning av balanskravet i förvaltningsberättelsen enligt KL. Kommunens underskott för året uppgår till -38,9 mnkr. Vid avstämning av balanskravet avgår realisationsvinster om -3,2 mnkr, realiserade vinster och förluster i värdepapper 47,2 mnkr varvid balanskravsresultatet uppgår till 5,1 mnkr.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

Beräkningen som ligger till grund för kommunens balanskravsresultat innehåller enligt vår bedömning inga väsentliga felaktigheter.

Kommunstyrelsen tillämpar inte regelverket för resultatutjämningsreserven utan har en egen modell där kommunen öronmärkt medel för framtida bruk utifrån att kommun har en stark finansiell ställning. Öronmärkning har skett de år som kommunen har redovisat större överskott och vid överskott kan kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen besluta om öronmärkning av resultat för olika ändamål, mer information om det på näst kommande sida.

Resultatdispositioner

Vi konstaterar att kommunen inte tillämpar regelverket för resultatutjämningsreserv (RUR) utan har en egen modell med öronmärkta medel, en del av eget kapital, och beskrivs som resultatdispositioner i kommunens årsredovisning på sidan 27. Det framgår dock inte att det är en del av eget kapital i not 17 i kommunens årsredovisning. Begreppet öronmärkning finns varken i lagstiftning eller i förarbeten men behandlas bland annat i SKRs skrift "RUR i praktiken – resultatutjämningsreserv, balanskravsutredning" från år 2013. Denna skrift uppdaterades år 2020, "RUR och God ekonomisk hushållning – Resultatutjämningsreserv, balanskravsutredning" och begreppet öronmärkta medel finns inte längre med.

I SKRs skrift "RUR och god ekonomisk hushållning" står det bland annat:

"Enligt Finansutskottet var ett av motiven bakom införandet av RUR att minska motiven för "bokslutspolitik", det vill säga att genom redovisningsmässigt tveksamma avsättningar reservera medel för framtida kostnader. Tveksam tillämpning av redovisningsprinciper äventyrade enligt utskottet redovisningens trovärdighet. När reglerna om RUR infördes år 2013 fanns det en möjlighet att reservera överskott upparbetade från och med räkenskapsåret 2010. Sedan dess är det inte möjligt att retroaktivt reservera medel. Det innebär att om RUR införs idag så finns det inte stöd i lagen för att reservera medel retroaktivt."

Vår bedömning är att kommunstyrelsen inte följer gällande lagar och rekommendationer.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen följer upp öronmärkning inom eget kapital/resultatdispositioner eftersom begreppet inte finns längre och att kommunstyrelsen följer de lagar och de rekommendationer som gäller.

Analys av resultaträkning

En kommuns långsiktiga utveckling är beroende av att intäkterna ökar mer än kostnaderna för att inte urholka det egna kapitalet.

Årets resultat uppgår till -38,9 mnkr vilket är 34,7 mnkr sämre än det budgeterade resultatet på -4,1 mnkr. Verksamhetens intäkter har ökat med ca 1,7 % (4,0 mnkr) medan kostnaderna har ökat med ca 7,2 % (78,0 mnkr) jämfört med föregående år. Ökningen av intäkter avser främst intäkter från försäljning, taxor och avgifter samt realisationsvinster på anläggningstillgångar. Kostnadernas ökning är främst hänförliga till de ökade kostnaderna för personal samt förbrukningsinventarier.

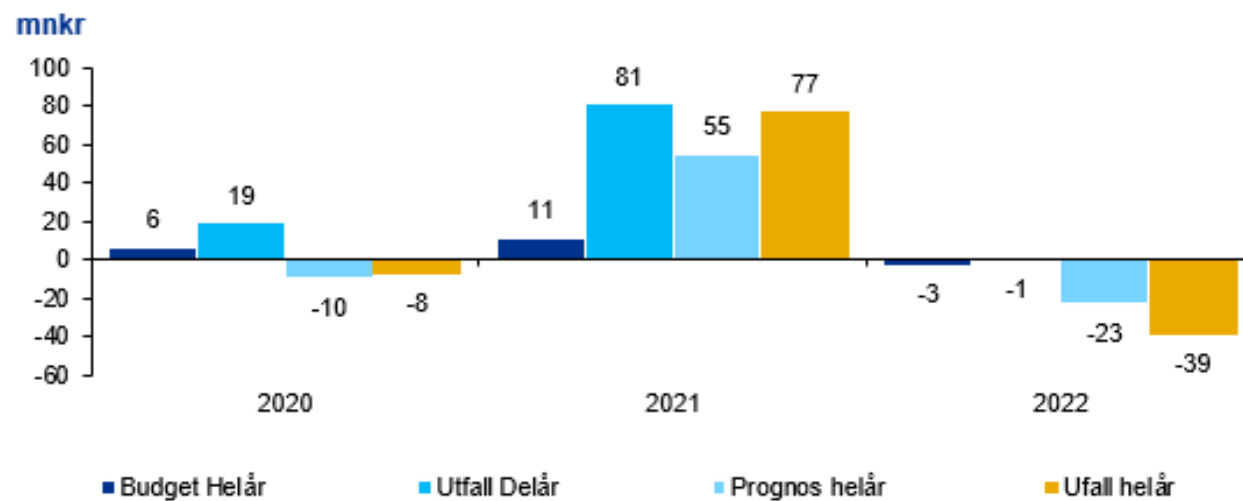
Årets resultat uppgår som sagt till -38,9 mnkr, vilket är 36,3 mnkr sämre än budget. Det förklaras främst med orealiserade vinster och förluster i värdepapper.

Kommunens prognos vid delåret i augusti uppgick resultatet för helåret till -23,1 mnkr. Skillnaden mellan prognosen och utfallet uppgår till en försämring på 15,8 mnkr. Främsta förklaringen mellan prognosen och utfallet är orealiserade vinster och förluster i värdepapper.

Vi kan konstatera kommuns budgeterade resultat uppgår till -4,1 mnkr och enligt kommunallagen (11:5) ska kommunen varje år upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna.

Vi har granskat resultaträkningen och har inte funnit några väsentliga felaktigheter förutom leasing, se mer information vid Balansräkningen.

Resultatanalys

Balansräkning

Pågående arbete

I vår granskning har vi iakttagit att i pågående arbete finns inköp av bland annat datorer, vilket inte borde bokföras som pågående arbete utan antingen som en driftkostnad eller som en investering. Nu vid årsskiftet är dock pågående projekt som avser bland annat datorer bokfört som driftkostnad eller materiell anläggningstillgång.

Vi kan dock konstatera att det finns risk att det kan bli många ombokningar från investeringsprojekt till driftredovisningen och kanske även tvärtom. Exempelvis att personalkostnader och leverantörsfakturer avseende driftredovisningen felaktigt bokförs på investeringsprojekt innebär bland annat att det finns risk att det inte blir en rättvisande bild av resultatet och projekten samt extra arbete för många tjänstepersoner.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen inför en kontrollmoment inom budgetprocessen, där verksamheten (tillsammans med respektive förvaltningsekonom) dokumenterar budgeterade driftkostnader (som förstudier, planering, flytt av verksamhet, sanering, rivning av egna fastigheter som använts i verksamhet med mera) tillhörande varje investeringsprojekt.

Vi rekommenderar även att kommunstyrelsen fortsätter med utbildningsinsatser för gränsdragningen mellan drift- och investeringsredovisning till granskare och chefer samt har löpande uppföljning att gränsdragningen följs från början för att få ett bättre arbetssätt och minska risken för fel i redovisningen och få en rättvisande bild av resultatet under helåret.

Balansräkning

Finansiell leasing

Hyreskontrakt och leasing av bilar och fastigheter ses normalt som finansiell leasing vilket innebär att en fiktiv anläggningstillgång och skuld skall redovisas och skrivas av över återstående hyresperiod. Kommunen hanterar alla leasingkostnader som operationell leasing vilket enligt vår bedömning sannolikt är ett avsteg från RKR R5 och god redovisningssed. Vi kan inte utesluta att avsteget innebär ett väsentligt fel i balansräkningen.

Vi rekommenderar därför kommun att gå igenom sina hyreskontrakt för att bedöma om dessa skulle kunna innebära väsentliga fel i kommunens räkenskaper.

Vår bedömning är att vi inte kan uttala oss hur stor påverkan detta har på årets resultat eller balansomslutning.

Mark

I vår översiktliga granskning har vi konstaterat att kommunen har skrivit av på mark, dock inte till några stora belopp. Mark skrivs inte av, det vill säga att de kostnader som kommunen har vid inköpstillfället är det bokförda värdet och inga avskrivningar ska ske.

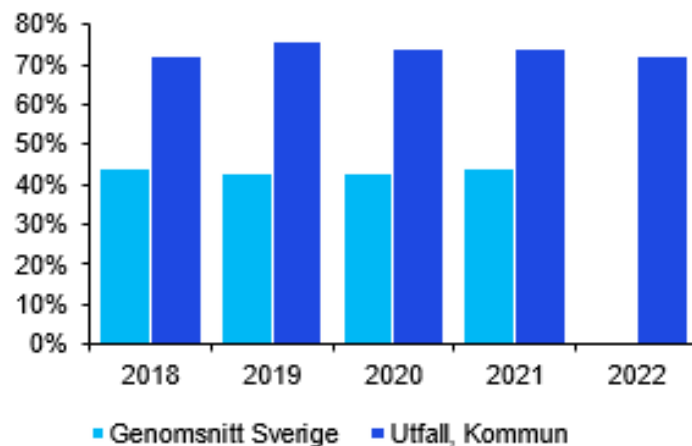
Nuvärdesberäkningar

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen ser över om det finns avtal som ska nuvärdesberäknas.

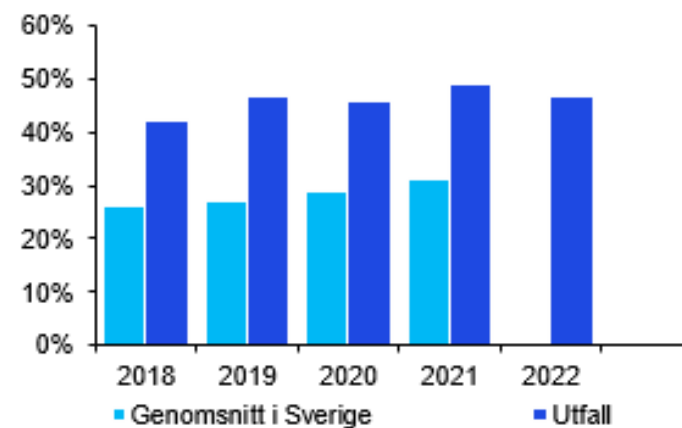
Soliditet

Soliditet är ett nyckeltal som anger hur stor del av kommunens totala tillgångar som finansieras med eget kapital, om soliditeten är 100% har alla tillgångar finansierats med eget kapital men om soliditeten är 30% har alltså 70% av tillgångarna finansierats via lån.

Soliditet

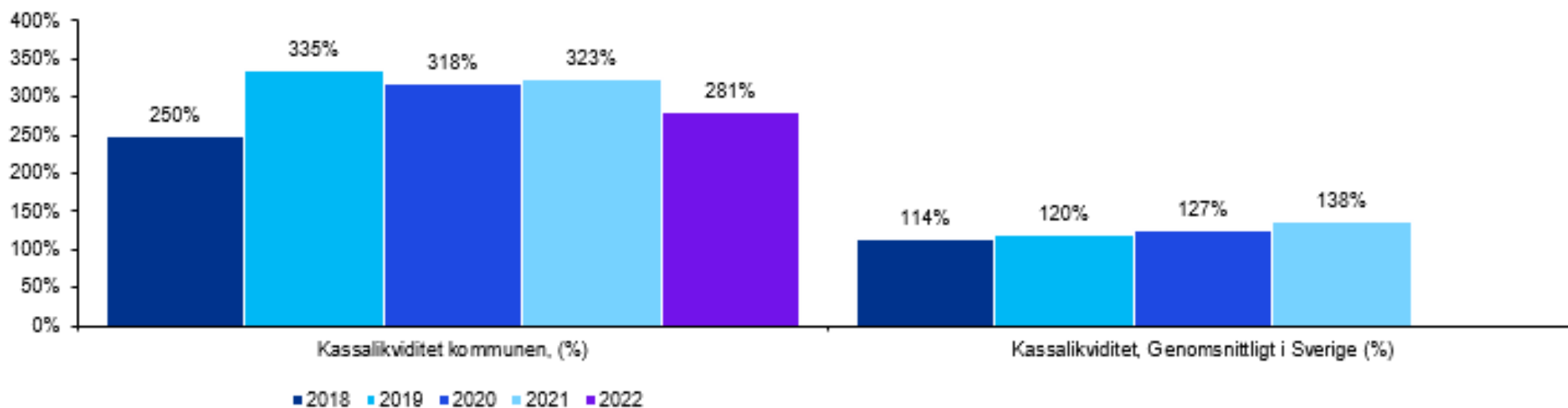
Soliditet inkl. pensionsåtagande

Kassalikviditet

Kassalikviditet är ett nyckeltal som visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt. Det är viktigt att kassalikviditeten ligger på över 100%, det vill säga att kommunens kortfristiga skulder vid behov kan betalas omedelbart.

Jämförelse mellan åren Kassalikviditet

Kassaflödesanalys

Enligt LKBR 8:1 ska kassaflödesanalysen innehålla information om kommunens in- och utbetalningar under året. Kassaflödesanalysen beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR R13 Kassaflödesanalys.

Vår bedömning är att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansieringar och investeringar och att kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

Sammanställda räkenskaper

Sammanställda räkenskaper för en kommunal koncern avser enligt LKBR 12:1 en sammanställning av kommunens och de kommunala koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar och kassaflödesanalyser samt noter.

De sammanställda räkenskaperna innehåller förutom primärkommunen följande kommunala koncernföretag som redovisas i årsredovisningens koncernstruktur:

- Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund (NVK) 69,99 %
- Västerbergslagens Energi AB 20,8 %
  - Västerbergslagens Elnät AB 100%
  - Västerbergslagens Försäljnings AB 100%

Under året har bostadsbolaget Bergslagsbo i Fagersta kommun AB bildats men har ännu ingen verksamhet i bolaget och målet är att verksamheten ska komma igång under våren 2023.

Konsolidering har skett enligt proportionell konsolideringsmetod, vilket innebär att belopp som inkluderats i den sammanställda redovisningens resultat- och balansräkning motsvarar ägd andel i företaget.

De sammanställda räkenskaperna är grundade på årsbokslut som ännu inte är undertecknade. Detta kan innebära en risk för fel iden sammanställda redovisningen om riktigheten i rapporterade enheters redovisningar inte säkerställts av styrelser, VD och revisorer.

Vi har inte funnit några avvikelser i vår granskning avseende de sammanställda räkenskaperna.

Vi rekommenderar att kommunen ser över rutinerna vid upprättande av koncernredovisningen. Nu sammanställs koncernen i en Excelfil som är svår att följa och stämma av samt att det saknas koncernverifikationer och kommunen följer inte LKBR.

Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges det i avsnittet "Not 1 Redovisningsprinciper" att redovisningen upprättad enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med LKBR och RKR:s rekommendationer.

Det står dock redovisningsprinciperna att avsteg från gällande lagstiftning görs vad gäller redovisningen enligt RKR R4 avseende komponentavskrivning då enbart anskaffningar gjorda från år 2014 är uppdelade i komponenter.

När det gäller RKR R5 Leasing framgår det i redovisningsprinciperna att "Leasingavtalen inom Fagersta kommun är klassificerade som operationella. Genomgång av leasingavtalen kommer att ske enligt RKR:s idéskrift "Redovisning av leasing och hyresavtal" utgiven i december 2020. Arbetet är inte påbörjat vid årsbokslut 2022. Det får till följd att balansomslutningen och skulderna riskerar att underskattas och soliditeten överskattas." Det framgår inte tydligt att de avviker från RKR R5 Leasing.

Vid vår granskning har vi stickprovvis granskat kommunens redovisningsprinciper, genom intervjuer och översiktlig kontroll, mot RKR:s gällande rekommendationer. Vår bedömning är att det finns förbättringsmöjligheter när det gäller tillämpning av redovisningsprinciper och att det kan utvecklas till kommande år.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen årligen dokumentera en egen genomgång mellan aktuella redovisningsprinciper och av kommunen tillämpade principer.

Vår bedömning är att kommunen, utöver ovan nämnda avsteg om komponentindelning, inte följer RKR R5 Leasing men i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer.

Drift- och investeringsredovisning

Enligt LKBR 10:1 ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten. Enligt LKBR 10:2 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfallet kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges sist beslutade budget samt plan för investeringsverksamheten. Vidare framgår det att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av samt ska investeringsredovisningen även ska omfatta kommunala koncernföretags investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Nytt i RKR R14 Drift- och investeringsredovisningen är att i investeringsredovisningen ska även inkluderas under årets genomförda investeringar som finansierats via finansiell leasing eller som erhållits genom gåva. Ett förtydligande i rekommendationen är att i de fall principerna för investeringsredovisningen avviker från externredovisningsprinciperna ska detta kommenteras och avvikelserna anges.

Vi kan konstatera att både drift- och investeringsbudgeterna inte stämmer med de beslutade budgeterna, vilket innebär att läsarna och kommunfullmäktige inte kan följa upp utfallet mot beslutad budget.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att det finns en "röd tråd" med analys och utvärdering utifrån beslutad budget både när det gäller drift- och investeringsredovisning.

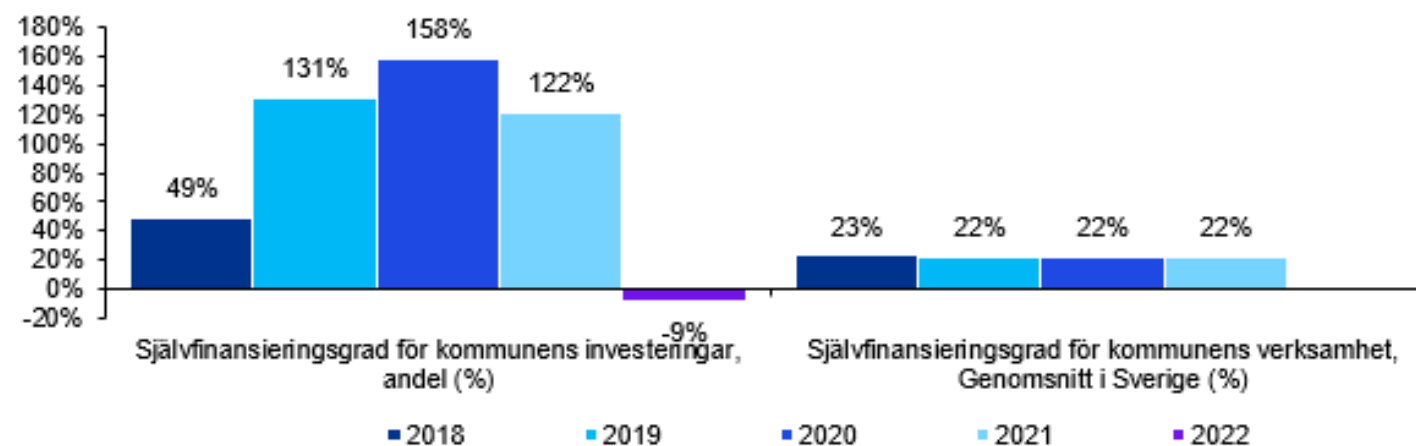
Vi rekommenderar även att kommunstyrelsen uppdaterar sig på RKR R 14 Drift- och investeringsredovisning så att kommunen följer rekommendationen. Enligt RKR R14 ska både drift- och investeringsredovisningen utformas så att utfallen på ett överskådligt sätt kan stämmas av mot kommunfullmäktiges beslutade budget och att budgetposterna ska avse senast beslutade budget. Investeringsredovisningen ska även omfatta de kommunala koncernföretagens investeringar som fullmäktige tagit ställning till. Det ska även finnas upplysningar om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad och om tillämpade internredovisningsprinciper. Investeringsredovisningen ska även omfatta de kommunala koncernföretagens investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Vår bedömning är att informationen kring drift- och investeringsverksamheten i årsredovisningen inte uppfyller kraven på en samlad investeringsredovisning i enlighet med lagstiftningen.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat före avskrivningar. 100 % innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar, vilket i sin tur innebär att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

Jämförelse mellan åren Självfinansieringsgrad

04

Övriga iakttagelser

Övriga iakttagelser

Beslutad budget

Den redovisade budgeten i årsredovisningen stämmer inte överens med den beslutade budgeten, det vill säga det har skett förändringar inom budgeten. Det är den senaste beslutade budgeten som ska redovisas och det ska finnas en hänvisning senaste beslutade budgeten om det har skett förändringar under året.

När det sker förändringar i budgeten, från ursprunglig beslutad budget av kommunfullmäktige, ska det framgå i rapporterna när dessa besluts tog och hänvisning till dessa beslut.

Not om uppskattningar och bedömningar

I årsredovisningen finns en not om uppskattningar och bedömningar (not 2), vilket ska finnas med bland noterna. Vi rekommenderar att kommunstyrelsen utvecklar denna not genom att se över vilka uppskattningar och bedömningar som kommunen gör.

kpmg.com/socialmedia

© 2023 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.

Document Classification: KPMG Public

Datum: 2023-04-17

Revisorerna

Bilaga 1

Revisorernas redogörelse 2022

Under verksamhetsåret 2022 har Fagersta kommuns revisorer granskat den verksamhet som bedrivs inom styrelsernas, nämndernas och de gemensamma nämndernas verksamheter.

Utgångspunkten för granskningarna har varit att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningarna ligger till grund för revisorernas särskilda uttalande huruvida ansvarsfrihet tillstyrks eller ej.

Ur revisionsgruppen har fullmäktige valt revisorer i Södra Dalarnas räddningstjänstförbund. Revisorer i kommunalförbunden har, inom ramen för den samordnade revisionen, informerat övriga i revisionsgruppen om verksamheten och viktigare iakttagelser i bolagen och kommunalförbunden.

Revisionsledamöter för granskning av 2022 års verksamhet har varit:

Pia Boiardt, ordförande
Christina Pernäng
Helmut Hoffmann
Eva Olsson
Rolf Rantala

Kommunrevisionen utförs på kommunfullmäktiges uppdrag av förtroendevalda revisorer inom ramen för kommunallagen, gällande reglemente och god revisionsssed. Följande huvudmoment ingår:

1. Förvaltningsrevision som granskar verksamhetens ändamålsenlighet och måluppfyllelse inom fastställda ekonomiska ramar. Här ingår också uppföljning och utvärdering av verksamhetens organisation med administrativa föreskrifter vad gäller delegation av beslut och rutiner för övergripande kontroll och rapportering.
2. Granskning av årsredovisning, löpande redovisning, kassaförvaltning samt intern kontroll.

För fullgörande av revisionen har vi biträttats av KPMG.

Följande revisionsprojekt har genomförts under revisionsåret 2022 och har löpande under året överlämnats till kommunfullmäktige för kännedom och vi redovisar här våra sammanfattande kommentarer från de genomförda projekten:

Uppföljande granskning av ledning och styrning av biståndsbedömning inom äldreomsorgen

KPMG har på uppdrag av Fagersta kommuns revisorer följt upp den tidigare granskningen av ledning och styrning av biståndsbedömning inom äldreomsorgen.

Granskningen syftar till att säkerställa om de rekommenderade åtgärderna från granskningen 2020 har genomförts. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att de rekommenderade åtgärderna delvis har genomförts.

Revisorernas utlåtande över kommunens delårsrapport

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2022-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Granskning av budgetprocessen

KPMG har på uppdrag av Fagersta kommuns revisorer granskat om kommunstyrelsen leder och styr budgetprocessen på ett tillfredsställande sätt.

Utifrån granskningen är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen inte tillräckligt tillfredsställande leder och styr budgetprocessen på ett ändamålsenligt sätt.

Granskning av attesthantering

KPMG har på uppdrag av revisorerna i Fagersta kommun genomfört en granskning av kommunens rutiner kring leverantörsutbetalningar, hantering av leverantörsfakturor samt attester.

Grundläggande granskning 2022

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende kommunens styrelse och nämnder. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner, samt måluppfyllelse.

Revisorerna har under året tagit del av protokoll från kommunstyrelsen och nämnder. Utöver detta tar revisorerna löpande del av ekonomiska rapporter för verksamheterna och träffar presidiet för utbildningsnämnden. Revisorerna har även ställt skriftliga frågor till kommunstyrelsen, socialnämnden och Norra Västmanlands ekonominämnd.

Granskning av bokslut och årsredovisning 2022

Kommunrevisorerna i Fagersta kommun har granskat kommunens årsredovisning 2022. I granskningsarbetet har revisorerna biträtts av konsulter från KPMG.

Utifrån granskningen kan revisorerna konstatera att årsredovisningen och den sammanställda redovisningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av kommunens och kommunkoncernens finansiella resultat och ekonomiska ställning.

Samtliga revisionsrapporter finns tillgängliga på Fagersta.se.

FAGERSTA KOMMUN

REVISORERNA

2023-04-17

Till
Kommunfullmäktige i Fagersta
kommun

Revisionsberättelse 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse”.

Kommunens resultat för året uppgår till -38,9 mkr, vilket är ca 35 mkr lägre än budget. Underskottet förklaras av orealiserade vinster i värdepapper och realisationsvinster, varvid balanskravsresultatet uppgår till 5,1 mnkr.

Revisorerna riktar följande kritik:

Nämnderna redovisar tillsammans ett underskott jämfört med budget med ca 24,2 mkr för 2022. Vi ser allvarligt på de budgetavvikelser som redovisas för utbildningsnämnden som redovisar ett underskott jämfört mot budget på -14,7 mnkr inkluderat tilldelning från central medelsreserv med 17,3 mnkr. Det finns ofinansierade kostnader om 22,8 mnkr i gymnasieskolans budget 2022. Även socialnämnden gör ett underskott mot budget på -1,5 mnkr inkluderat tilldelning från den centrala medelsreserven med 17,6 mnkr.

Kommunstyrelsen, socialnämnden och utbildningsnämnden har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att styra verksamheten mot uppsatta mål och föreskrifter, till exempel följa budgetram eller efterleva mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Utbildningsnämnden prognostiserade redan i uppföljningen per 2022-04-30 ett underskott på 21,8 mnkr utifrån beslutad budget. Socialnämnden prognostiserade i uppföljningen 2022-03-31 ett underskott om 16,2 mnkr mot beslutad budget. SFI-verksamheten inom

FAGERSTA KOMMUN

REVISORERNA

kommunstyrelsen prognostiserade 2022-03-31 ett underskott om 2,7 mnkr, vilket ökade till 3,5 mnkr för helåret.

Kommunstyrelsen har inte varit involverad i besluten att fördela medel från den centrala medelsreserven. Varken underskotten i socialnämnden, utbildningsnämnden eller SFI inom kommunstyrelsens verksamhet har behandlats i kommunstyrelsens som beslutspunkt utan endast som rapporter. Inte förrän 2022-06-07 får kommunstyrelsen information om nämndernas underskott i form av rapport.

Kommunstyrelsen har inte säkerställt att verksamheten arbetar utifrån ekonomiska beslut, riktlinjer och rutiner. De har inte efterfrågat resultat och analys.

Vi konstaterar att kommunen inte tillämpar regelverket för resultatutjämningsreserv (RUR) utan har en egen modell med öronmärkta medel. Då nämnderna väsentligt överskrider sina budgetramar, men får täckning av den centrala medelsreserven, påverkar det nämndernas ledning och styrning av verksamhet och ekonomi samt beslut om åtgärder för att komma i balans. Vi anser att det är väsentligt att budgeten har en styrande effekt utifrån årets budgeterade kostnader och att budget och uppföljning fyller den funktion som krävs för att säkerställa en god ekonomisk hushållning, d.v.s. att kommunstyrelsens och nämndernas verksamheter bedrivs kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Vi anser att kommunstyrelsen och nämnderna behöver säkerställa att nämnderna ansvarar för att verksamheten, inom de tilldelade ekonomiska ramarna, bedrivs enligt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har fastställt.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Fagersta kommun endast delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll inte fullt ut varit tillräcklig.

Vi kan inte göra någon bedömning huruvida verksamhetsmålen är förenliga med resultatet eller inte. Detta då vi anser att det saknas väsentlig information i måluppföljningen.

Vår bedömning avseende de finansiella målen är att vi inte kan bedöma måluppfyllelsen för tre mål då dessa saknar målvärden, två mål uppnås delvis, två uppnås inte och ett mål uppfylls.

Vi tillstyrker trots ovanstående kritik att fullmäktige beviljas ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ. Vidare till styrker vi att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Fagersta kommuns ledamöter i följande gemensamma nämnder; Norra Västmanland Ekonominämnd, Västmanland Dalarna Miljö- och Byggnadsnämnd, Västmanland Dalarnas Lönenämnd samt Gemensam hjälpmedelsnämnd.

FAGERSTA KOMMUN

REVISORERNA

DocuSigned by:
Pia Boiardt
DB948458A5E0490...
Pia Boiardt

DocuSigned by:
Christina Pernäng
346E0B5F5ADA44F...
Christina Pernäng

DocuSigned by:
Helmut Hoffmann
F6B962BC3647437...
Helmut Hoffmann

DocuSigned by:
Eva Olsson
E0DC9FB81BD04B5...
Eva Olsson

DocuSigned by:
Rolf Rantala
C6F5549BFD66941B...
Rolf Rantala

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna

Revisorernas redogörelse (nr 1)

Revisionsberättelse från Södra Dalarnas räddningstjänstförbund (nr 2)